

УДК: 338.486(477)

Люта Д.А.
к.п.н., доцент кафедри
туризму та готельно-ресторанної справи
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Туризм – це складна та багатогранна економічна система з розгалуженою мережею зв'язків, яка є специфічним і досить складним об'єктом управління регіонального розвитку, що має опиратися на чітку й прозору державну туристичну політику й такі основи функціонування як туристичне законодавство та державне регулювання.

Туристична політика впроваджується безпосередньо через центральні органи виконавчої влади, національні туристичні організації, інші інститути, а

також опосередковано за допомогою правових важелів, підтримки туристичної інфраструктури і міжнародної політики.

Туристична політика має характерні риси загальної політики держави. Разом з тим існують і деякі специфічні фактори, що впливають на її формування: природні умови країни; розвиненість транспортної індустрії; соціальні фактори; фактори, які пов'язані зі створенням економічної основи для розвитку туризму; правові фактори, які пов'язані із створенням і функціонуванням туристичного законодавства.

Туристична політика держави розглядається як сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу органів державної влади на розвиток туристичної галузі і створення умов для ефективної співпраці органів державної влади, місцевого самоврядування та приватного сектора щодо розвитку туризму через різні механізми: адміністративні, організаційні, економічні, правові, екологічні тощо [1].

Сучасна державна туристична політика, в першу чергу створює правову базу, яка дозволяє туризму повноцінно функціонувати як рівноправна ланка на ринку. Всі нормативно-правові акти у галузі туризму можна умовно розділити на дві групи: нормативно-правові акти загального значення та нормативно-правові акти, що відносяться до спеціального законодавства з питань регулювання туристичної діяльності. Особливе місце в правовому забезпеченні туризму займають підзаконні нормативно-правові акти. Велику кількість нормативно-правових актів з питань туризму становлять міжнародні правові акти.

Відповідно до нормативно-правових актів загальна система управління туристичною галуззю в Україні складається із трьох рівнів:

1) макроекономічний, або національний: Верховна Рада, як головний законодавчий орган країни, визначає основні напрямки державної політики в області туризму, створює правові основи відносин у сфері туризму, у законі «Про державний бюджет» визначає обсяг фінансування туризму; Кабінет міністрів України, як виконавча влада; Міністерство культури й туризму України;

2) мезоекономічний, або регіональний: місцеві державні туристичні

адміністрації (обласні). У межах їхніх повноважень розробляють проекти місцевих програм розвитку туризму, організовують проведення інвентаризації туристичних ресурсів місцевого значення, сприяють охороні й збереженню туристичних ресурсів, сприяють розвитку на відповідній території різних видів туризму;

3) мікроекономічний, або рівень окремих підприємств: підприємства й організації, які діють у сфері туризму, і можуть із метою поліпшення обслуговування туристів створювати свої об'єднання й асоціації [1].

Згідно закону України «Про туризм» реалізація туристичної політики здійснюється шляхом:

- визначення і реалізації основних напрямів державної політики в галузі туризму, пріоритетних напрямів розвитку туризму;
- визначення порядку класифікації та оцінки туристичних ресурсів України, їх використання і охорони;
- спрямування бюджетних коштів на розробку і реалізацію програм розвитку туризму;
- визначення основ безпеки туризму;
- нормативного регулювання відносин у галузі туризму (туристичного, готельного, екскурсійного та інших видів обслуговування громадян);
- ліцензування в галузі туризму, стандартизації і сертифікації туристичних послуг, визначення кваліфікаційних вимог до посад фахівців туристичного супроводу, видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу;
- встановлення системи статистичного обліку й звітності в галузі туризму та курортно-рекреаційного комплексу;
- організації і здійснення державного контролю за дотриманням законодавства в галузі туризму;
- визначення пріоритетних напрямів і координації наукових досліджень та підготовки кадрів у галузі туризму;
- участі в розробці й реалізації міжнародних програм з розвитку

туризму [2].

Виходячи з вищевикладеного, можна сказати, що основними цілями туристичної політики є:

- забезпечення закріплених Конституцією України прав громадян на відпочинок, свободу пересування, відновлення і зміцнення здоров'я, на безпечне для життя і здоров'я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав;
- безпека туризму, захист прав та законних інтересів туристів, інших суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань, прав та законних інтересів власників або користувачів земельних ділянок, будівель та споруд;
- збереження цілісності туристичних ресурсів України, їх раціональне використання, охорона культурної спадщини і довкілля, врахування державних і громадських інтересів при плануванні й забудові територій;
- створення сприятливих умов для розвитку індустрії туризму, підтримка пріоритетних напрямів туристичної діяльності.

Окрім туристичної політики до базисних умов регіонального розвитку туризму відноситься чіткий розподіл повноважень між центральними та регіональними галузевими органами влади, а також між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Тож, важливими передумовами розвитку туризму на регіональному та місцевому рівнях є, передусім, покращання взаємодії і кооперації між органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємцями, інвесторами, а також іншими особами та організаціями, активне співробітництво яких може привести до створення привабливого туристичного продукту.

Важливо сказати, що брак досвіду, базисних традицій та знань уповільнює розвиток туристичної галузі, тому вимагається її державна підтримка: розробка методичних документів, які допоможуть місцевій владі розвивати туризм; проведення науково-практичних семінарів із залученням зарубіжних спеціалістів з цих питань; розробка комплексної програми розвитку історичних міст України тощо.

Література:

1. Семенов В.Ф., Герасименко В.Г., Горбань Г.П., Бобадьорова Л.М. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посіб. Одеса: Одеський державний економічний університет, 2011. 225 с.
2. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>.